

Opis dziedzin, w których przyznawane są stypendia Ministra KDNiS
w Konkursie o stypendia twórcze oraz stypendia z zakresu upowszechniania kultury

Wytyczne dla wszystkich dziedzin:

Realizowane w ramach stypendium projekty mają charakter twórczy, artystyczny co oznacza, że przedmiotem stypendium nie mogą być wyłącznie działania organizacyjno-produkcyjne (np.: wydanie książki, nagranie i wyprodukowanie płyty, produkcja i postprodukcja filmu, spektaklu, mastering itp.), działania dotyczące finansowania studiów na uczelniach wyższych bądź kursów zawodowych/doszkalających oraz zakup środków trwałych. Wskazane działania organizacyjno-produkcyjne mogą zostać uwzględnione w projekcie pod warunkiem, iż będą stanowić koherentny i skorelowany element projektu twórczego bądź z zakresu upowszechniania kultury. Projekt składający się **wyłącznie z tego typu działań** nie zostanie poddany ocenie merytorycznej ze względu na błąd formalny.

- I. Projekt składany w konkursie, będący przedmiotem wniosku stypendialnego, **musi być przyporządkowany do jednej dziedziny**. W przypadku projektów, które dotyczą kilku dziedzin, wnioskodawca decydując w której dziedzinie chce złożyć wniosek, samodzielnie **rozstrzyga, który z elementów ma charakter wiodący w projekcie i przesądza o celu i charakterze przedsięwzięcia**.
- II. Składane we wszystkich dziedzinach projekty powinny charakteryzować się:
  - a) wysokim potencjałem jakości artystycznej;
  - b) oryginalnością koncepcji oraz nowatorstwem;
  - c) unikatowością (zakres projektu jest niemożliwy do dofinansowania m.in. poprzez Programy Ministra);
  - d) wysokim stopniem złożoności, zaangażowaniem (wyjazdy studyjne, prace w terenie, kwerendy przedmiotowe itp.);
  - e) brakiem znamion komercyjności;
  - f) potencjalnymi możliwościami promocji oraz prezentacji, poprzez:
    - nawiązanie współpracy z partnerami merytorycznymi i organizacyjnymi, w zakresie możliwości realizacji projektu (preferowane instytucje o profilu niekomercyjnym),
    - określony krąg odbiorców (walory edukacyjne i społeczne).
  - g) starannością przygotowania wniosku (opis merytoryczny projektu, uporządkowane portfolio, przejrzysta dokumentacja).

1. ANIMACJA I EDUKACJA KULTURALNA

Projekty uwzględniające kulturowy potencjał grupy, w której pracuje animator, służące jej wzmocnieniu lub wydobyciu, poprzez: inicjowanie nowych, pożądanych relacji między wszystkimi uczestnikami, nawiązywanie relacji z innymi grupami i instytucjami, umożliwianie podejmowania nowych działań, umożliwianie suwerennego podejmowania decyzji oraz wypracowanie, jeśli jest taka potrzeba, modelu zmiany kulturowej. Projekty, których celem jest przygotowanie do bardziej aktywnego, świadomego, często też krytycznego uczestnictwa w kulturze, dostarczając narzędzi do: samodzielnego, krytycznego, pogłębionego rozumienia sensów poszczególnych wytworów kulturowych; sprawczego działania w sieci społeczno-kulturowych relacji, np.:

- działalność na rzecz kultur zagrożonych marginalizacją – kultur mniejszości, niszowych, alternatywnych;
- działania w obszarze dziedzictwa kulturowego, kultur tradycyjnych, lokalnych, kultury ludowej polegające z jednej strony na ich zachowaniu, z drugiej na twórczej modyfikacji;
- działania w obszarze kultury artystycznej – wspierania kompetentnego i krytycznego odbioru sztuki; używanie nowych technologii i mediów jako narzędzi zmiany społecznej;
- działania na rzecz organizacji czasu wolnego i aktywnego spędzania go;
- działania w obszarze życia codziennego – wspieranie rozwiązywania konkretnych problemów poprzez działania twórcze;
- interaktywne działania edukacyjne skoncentrowane na ćwiczeniu umiejętności krytycznego i innowatorskiego odczytywania dzieł kultury;
- interaktywne działania edukacyjne skoncentrowane na przygotowaniu do kreatywnych i samodzielnych działań twórczych;
- działania edukacyjne zakładające budowanie świadomości twórczej w szerokim kontekście społeczno-kulturowym.

2. FILM

Projekty artystyczne, dzieła oryginalne ze względu na podejmowaną tematykę lub unikalne ze względu na walory twórcze, reprezentujące jeden z następujących rodzajów: film fabularny, dokumentalny, animowany lub awangardowy – pojedyncze lub w seriach. Projekty badawcze dotyczące teorii, historii i krytyki filmu lub teorii audiowizualności, w tym przekłady na język polski dzieł o szczególnym znaczeniu dla upowszechniania kultury filmowej (dzieła filmoznawcze) np.:

- opracowanie autorskiego scenariusza lub adaptacji filmowej na podstawie prezentowanego treatmentu (**zalecane:** dołączenie treatmentu do portfolio Wnioskodawcy) lub/i storyboardu;

- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, opracowania literackie, projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, **związanych z filmem.**

3. LITERATURA

Stworzenie oryginalnych dzieł **o wartościowej pod względem literackim formie wyrazu**, o wysokich kompetencjach kulturalnych i znaczącej samoświadomości twórczej oraz znajomości tradycji, pozbawione schematyzmu, o znaczących walorach edukacyjnych i społecznych, rozwijające dorobek humanistyki współczesnej z następujących dziedzin: z prozy, poezji, dramatu, biografistyki, reportaży, publicystyki kulturalnej, przekładów z literatur obcych, dzieł z szeroko pojętej humanistyki, np.:

- prozy (opowiadania, nowele, powieści);
- poezji (zwłaszcza tomy poezji o spójnej i przemyślanej konstrukcji);
- dramatu (utwory dramatyczne o wartościach literackich, do samodzielnego czytania);
- biografistyki (**biografie wybitnych postaci bądź twórców**);
- reportaży o wybitnych walorach literackich;
- reportaży i felietonów z zakresu publicystyki kulturalnej o znaczących walorach poznawczych;
- przekładów z literatur obcych, zwłaszcza tych mało znanych w Polsce, uzupełniające znajomość wybitnej twórczości literackiej o znaczeniu międzynarodowym;
- dzieł z szeroko pojętej humanistyki, łączących walory poznawcze z wartościami literackimi – o ile nie posługują się specjalistycznym językiem zawężającym potencjalny krąg odbiorców.

4. MUZYKA

Projekty artystyczne, twórcze (głównie kompozytorskie) cechujące się nowatorstwem (np. formy, stylu lub techniki), projekty odtwórcze (wykonawcze), które charakteryzują się unikatowością (przede wszystkim w zakresie doboru repertuaru wykonawczego), badania teoretyczno-naukowe, które mają charakter innowacyjny i wnoszą nowe rozwiązania w obszarze muzyki np.:

- przygotowanie nowego repertuaru;
- skomponowanie i aranżacja utworów instrumentalnych;
- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, opracowania literackie, krytyka muzyczna projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, **związanych z muzyką**;
- projekty uwzględniające elementy edukacji muzycznej oraz edukacji poprzez muzykę.

5. OPIEKA NAD ZABYTKAMI

Projekty popularyzujące wiedzę o zabytkach, ich ochronie i konserwacji. Opracowanie i inwentaryzacja zabytków, opieka nad zabytkami, zespołami zabytkowymi i lokalnym środowiskiem kulturowym. Pobudzanie społecznych inicjatyw dotyczących ochrony zabytków (w tym współpraca ze służbami konserwatorskimi, współdziałanie z krajowymi i zagranicznymi stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz ochrony dziedzictwa), np.:

- przeprowadzenie badań naukowych dotyczących danego zabytku;
- opracowanie materiałów i wyników badań (kwerendy, opracowanie katalogu zabytków);
- opracowanie projektów popularyzatorskich (np. z pogranicza turystyki);
- opracowania prawne dotyczące dziedzictwa;
- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, **związanych z opieką nad zabytkami.**

6. TANIEC

Projekty artystyczne, projekty twórcze (głównie choreograficzne) cechujące się nowatorstwem (np. formy, stylu lub techniki), projekty odtwórcze (wykonawcze), które charakteryzują się unikatowością (np. w zakresie doboru repertuaru wykonawczego, techniki lub interpretacji); badania teoretyczno – naukowe, które mają charakter innowacyjny i dotyczą obszarów mało znanych, np.:

- opracowanie choreografii;
- przygotowanie scenariusza przedstawienia;
- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, opracowania literackie, projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, **związanych z tańcem;**
- projekty uwzględniające elementy edukacji tanecznej oraz edukacji poprzez taniec.

7. TEATR

Działania związane z realizacją nowych widowisk teatralnych (dotyczy wszystkich rodzajów widowisk), tworzenie opracowań opisujących zjawiska związane z teatrem w celu ich popularyzacji, jak również działania edukacyjne, np.:

- napisanie scenariusza sztuki teatralnej;
- przygotowanie spektakli autorskich, oryginalnych, nowatorskich, projekty dramaturgiczne spójne z rzeczywistością perspektywą realizacji scenicznych;

- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, krytyka teatralna, opracowania literackie, projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, związanych z **teatrem**;
- projekty uwzględniające elementy edukacji teatralnej oraz edukacji poprzez teatr.

8. TWÓRCZOŚĆ LUDOWA

Projekty dotyczące reaktywowania i ożywiania dawnych, specyficznych dla danego regionu zjawisk i elementów kulturowych (m.in. obrzędów, zwyczajów, rękodzieła, gwary, architektury). Projekty o charakterze artystycznym, w tym inspirowane twórczością ludową: koncepcja i wykonanie (np. cyklu, zestawu tematycznego) oryginalnych prac zarówno form nowatorskich, jak i ściśle nawiązujących do tradycji danego regionu. Projekty o charakterze edukacyjnym mające na celu naukę i przekaz unikalnej wiedzy i umiejętności – w dziedzinie sztuki i rękodzieła ludowego oraz w zakresie tradycji muzycznych.

Projekty o charakterze badawczo – dokumentacyjnym z zakresu niematerialnego dziedzictwa kulturowego przejawiającego się m.in. w tradycjach i przekazach ustnych, w tym języku i gwarze; w sztukach widowiskowych, w tym w folklorze słowno-muzycznym i tanecznym; w zwyczajach, rytuałach i obrzędach świątecznych; w wiedzy i praktykach dotyczących przyrody i wszechświata; w rękodziele i rzemiośle tradycyjnym, np.:

- przygotowanie i przeprowadzenie warsztatów (mistrz i uczeń), szkoleń, opracowywania autorskich programów i materiałów edukacyjnych;
- opracowanie nowatorskich form ochrony, działań animacyjnych, popularyzacji zapomnianych zwyczajów, obrzędów itp.;
- wykonanie (np. cyklu, zestawu tematycznego) oryginalnych prac i wytworów w zakresie rękodzieła i sztuki wyobrażeniowej, ludowych instrumentów muzycznych, widowisk teatralnych i obrzędowych, utworów muzycznych zarówno form nowatorskich, jak i ściśle nawiązujących do tradycji danego regionu;
- prowadzenie badań terenowych, dokumentacja fotograficzno-filmowa, opracowanie materiałów;
- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, opracowania literackie, oryginalne projekty o charakterze edukacyjno-artystycznym, projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, tradycji, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, **związanych z twórczością ludową**.

9. SZTUKI WIZUALNE

Obejmuje artystyczne przedsięwzięcia z zakresu dziedzin sztuk plastycznych takich jak: malarstwo, rzeźba, grafika, fotografia, rysunek, sztuki użytkowe, projektowanie, ilustracja, komiks, instalacja, wzornictwo itd. Ponadto w zakres tej dziedziny wchodzi projekty związane ze sztuką nowych mediów, sztuką performatywną,

sztuką w przestrzeni publicznej, a także prace badawcze poświęcone zjawiskom bądź osobom związanym z ww. dziedzinami, np.:

- przygotowanie cyklu obrazów, rzeźb, fotografii;
- wzornictwo przedmiotów użytkowych, nowe rozwiązania w projektowaniu itp.;
- projekty z wykorzystaniem technik filmowych (video, animacja, itd.) fotograficznych, komputerowych, itd.;
- klasyczny performance, projekty wykorzystujące elementy tańca, teatru, muzyki, itd.;
- instalacje (w tym dźwiękowe) i inne projekty mieszane, także z elementami badawczymi z innych dziedzin;
- opracowanie materiału do monografii, prace popularno-naukowe, opracowania literackie, projekty stron internetowych dotyczące osób, zjawisk, miejsc dotychczas nieopisanych lub mało znanych, **związanych ze sztukami plastycznymi.**

10. ZARZĄDZANIE KULTURĄ I WSPIERANIE ROZWOJU KADR KULTURY

Ogół działań menedżerskich, podejmowanych w oparciu o zabezpieczone środki finansowe i przy wykorzystaniu potencjału organizacyjnego, służących realizacji projektów kulturalnych i przyczyniających się do osiągnięcia założonych celów. Projekty z zakresu zarządzania kulturą i wspierania rozwoju kadr kultury to także działania podejmowane w mniejszej skali i dotyczące wybranych czynności np. związanych z impresariatem artystycznym czy skierowane do lokalnej społeczności. Do tej dziedziny przynależą również projekty analityczne i badawcze, np. diagnozujące kompetencje zarządcze menedżerów kultury, czy też opisujące standardy działania osób zajmujących się wspieraniem rozwoju kultury we wszystkich dziedzinach i na wielu poziomach. Działania w tym zakresie mają także charakter syntezy, zmierzający do wypracowania nowych rozwiązań, których celem jest np.: sprawne definiowanie potrzeb odbiorców, wykorzystanie posiadanych zasobów, np.:

- stworzenie podręcznika dobrych praktyk z zakresu zarządzania organizacją/projektem kulturalnym;
- prowadzenie impresariatu artystycznego;
- przygotowanie i przeprowadzenie działań podnoszących kompetencje pracowników instytucji kultury;
- kreowanie i rozwijanie nowych inicjatyw artystycznych.